

Wprowadzenie

Przedstawiamy Państwu kolejny numer czasopisma „Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna”, redagowanego i publikowanego przez Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Stanowi on zbiór artykułów pracowników i dyplomatów Zakładu Analizy Regionalnej naszego Instytutu, przygotowanych w związku z Jubileuszem 80. urodzin prof. dr hab. Teresy Czyż, założycielki Zakładu i jego wieloletniej kierowniczką, a jednocześnie opiekuna, mentora i mistrza, której pomoc ukształtowała ścieżki rozwoju naukowego autorów. Niniejszy tom jest formą podziękowania i uhonorowania Pani Profesor przez grono Jej najbliższych współpracowników.

Pierwszy artykuł autorstwa Tomasza Herodowicza pt. „Gospodarczy wymiar globalizacji” jest próbą systematyzacji i charakterystyki zasadniczych przejawów oddziaływania globalizacji w wymiarze gospodarczym, które obejmują: handel światowy, bezpośrednie inwestycje zagraniczne, rozwój sfery usługowej, finansyzację gospodarki oraz innowacyjność. Ważnym elementem analizy jest empiryczna identyfikacja światowego zróżnicowania i dynamiki zmian związanych ze wskazanymi przejawami analizowanego procesu. W drugim opracowaniu pt. „Podejście zorientowane terytorialnie (*place based-policy*) – teoria i praktyka polityki regionalnej” Paweł Churski przybliży podstawy teoretyczne oraz wykorzystanie praktyczne, dominującej obecnie w ujęciach teoretycznych i praktyce polityki regionalnej, koncepcji *place based-policy*, określanej najczęściej w polskiej literaturze przedmiotu mianem polityki rozwoju zorientowanej terytorialnie. Jej implementacja na grunt europejskiej polityki spójności czyni ją podstawowym aktualnie modelem interwencji rozwojowej. Trzeci artykuł pt. „Miejsce miejskich obszarów funkcjonalnych w procesie rozwoju regionalnego”, którego autorem jest Adam Nowak, ma charakter systematyzujący. Autor uszczegóławia terminy stosowane w delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych, a także porządkuje teorie rozwoju regionalnego, które stanowią podstawę do określenia ich roli, w tym ośrodka rdzeniowego i strefy peryferyjnej, w tych koncepcjach. Podstawowym celem pracy jest określenie zakładanego w koncepcjach teoretycznych znaczenia miejskich obszarów funkcjonalnych w procesie rozwoju regionalnego. W czwartym artykule pt. „Ewolucja i ewaluacja polityki rynku pracy w Polsce” Marcin Woźniak zwraca uwagę na konsekwencje współczesnych przeobrażeń gospodarczych, które skutkują zmianami na rynku pracy i uwidaczniają się m.in. w powstawaniu nowych zawodów, upadku tradycyjnego modelu pracy czy przeniesieniu wielu aktywności

zawodowych w sferę wirtualną. Zmiany te stają się poważnym wyzwaniem dla skuteczności interwencji państwa. Autor ilustruje rozważania wybranymi wynikami swoich badań nad efektywnością polityki rynku pracy w Polsce. W kolejnym opracowaniu pt. „Zróżnicowanie regionalne produktu krajowego brutto w postsocjalistycznych państwach członkowskich UE w latach 2000–2014” Robert Perdał przedstawia wyniki analizy zróżnicowań regionalnych nowych państw członkowskich Unii Europejskiej, które do przełomu lat 80. i 90. XX w. funkcjonowały w socjalistycznym systemie polityczno-gospodarczym. Autor, bazując na analizie zmian wartości produktu krajowego brutto (PKB) w układzie jednostek statystycznych NUTS3 (238), dostrzega prawidłowości przestrzenne dotyczące zmian wzrostu gospodarczego oraz przedstawia zróżnicowanie społeczno-gospodarcze postsocjalistycznych państw członkowskich UE, a także identyfikuje środkowoeuropejskie układy rdzeń–peryferie. Swoistym uzupełnieniem tego artykułu jest kolejne opracowanie Jana Hauke pt. „Entropijne porównanie nierówności regionalnych postsocjalistycznych państw członkowskich UE w latach 2000 i 2014”, w którym autor, kontynuując rozważania Teresy Czyż i własne (2015) w odniesieniu do Polski oraz bazując na wynikach Roberta Perdała, przeprowadza badanie zmian w zróżnicowaniu regionalnym 11 postsocjalistycznych państw członkowskich UE w latach 2000–2014 przy wykorzystaniu entropijnych statystyk Shannona i algorytmu opracowanego przez Semple’a i Gauthiera. Joanna Dominiak w tekście pt. „Zróżnicowanie poziomu rozwoju nowoczesnych usług w Polsce” zwraca uwagę na wzrastające znaczenie nowoczesnych usług, które w dobie intensywnego postępu technologicznego, postępującej globalizacji i wzrastającej konkurencyjności, stają się niezbędne w rozwoju współczesnej gospodarki. Badanie obejmuje próbę identyfikacji nowoczesnych usług w oparciu o współczesną literaturę przedmiotu, charakterystykę poziomu rozwoju nowoczesnych usług w Polsce oraz analizę zróżnicowania poziomu rozwoju usług nowoczesnych w Polsce w układzie województw. Tom zamykają trzy artykuły odnoszące się do problematyki miast. W pierwszym z nich pt. „Duże miasta w strukturach terytorialno-administracyjnych Niemiec Wschodnich. Zmienność funkcji administracyjnych i granic miast po 1990 r.” Michał Dolata charakteryzuje duże miasta w Niemczech Wschodnich w zakresie ich umiejscowienia w strukturach terytorialno-administracyjnych, kształtujących się na obszarze byłej NRD w okresie transformacji systemowej. Celem analizy jest określenie głównych współczesnych tendencji rozwojowych, determinujących sytuację dużych miast, w kontekście zmieniającej się organizacji terytorialnej wschodnioniemieckich krajów związkowych oraz pozostałych transformacyjnych, społeczno-gospodarczych czynników i barier rozwoju. W drugim artykule pt. „Najmniejsze miasta w Polsce w ujęciu koncepcji kontinuum miejsko-wiejskiego” Barbara Konecka-Szydłowska przeprowadza charakterystykę najmniejszych miast w Polsce w ujęciu koncepcji kontinuum miejsko-wiejskiego. Wyniki postępowania badawczego pozwalają określić rolę najmniejszych miast w układach regionalnych kraju oraz stopień ich zróżnicowania na skali kontinuum. Trzecie opracowanie, zamykające cały tom, pt. „Aktywność i skuteczność władz samorządowych Turku w pozyskiwaniu środków europejskich w latach 2004–2013” zostało przygotowane

przez dyplomanta Dawida Ochotę i stanowi bardzo dobry przykład praktykowanej w Zakładzie zasady prowadzenia działalności dydaktycznej przy angażowaniu studentów w prace naukowe (*learning through research*). Analiza autora, podstawowa ze względu na etap jego rozwoju naukowego, dotyczy identyfikacji aktywności i skuteczności władz samorządowych Turku w pozyskiwaniu środków europejskich w latach 2004–2013. Została przeprowadzona w odniesieniu do przyjętych w pracy czynników rozwoju lokalnego przy uwzględnieniu struktury zadań własnych gmin, co pozwoliło na wieloaspektowe określenie głównych kierunków udzielonego wsparcia finansowego.

Zapraszamy Państwa również do działu Nowości Wydawniczych, w którym prezentujemy najnowsze prace o tematyce bezpośrednio związanej z problematyką rozwoju regionalnego i polityki regionalnej.

Licząc na przychylny odbiór tych treści, już dzisiaj zapraszamy w imieniu społeczności naszego Instytutu na kolejne konferencje organizowane w ośrodku poznajskim (szczegóły dostępne: www.igsegp.amu.edu.pl):

- „Nowe problemy badawcze geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej w epoce przemian cywilizacyjnych XXI w.” – konferencja dedykowana pamięci Profesora Zbyszko Chojnickiego, inspiratora i twórcy programu metodologicznego polskiej geografii (11–12 czerwca 2018 r.).
- „Aktualne badania dotyczące geografii ekonomicznej i miejskiej (Current research on economic and urban geography)” – warsztaty prowadzone przez prof. Petera Nijkampa (10–14 września 2018 r.).

Mamy nadzieję, że włączą się Państwo czynnie w tworzenie kolejnych numerów naszego biuletynu. Należy podkreślić, że nasze czasopismo znajdujące się na liście B czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ostatniej ocenie parametrycznej (2015) prawie podwoiło swoje notowania, uzyskując 9 pkt. Zapraszamy i zachęcamy Państwa do nadsyłania propozycji publikacji, informacji na temat nowości wydawniczych, recenzji i głosów polemicznych dotyczących najnowszych wyników badań, a także streszczeń wyróżniających się prac magisterskich z zakresu problematyki rozwoju regionalnego i polityki regionalnej, które mogłyby stać się podstawą do przygotowania artykułów w numerze poświęconym debiutom naukowym. Pamiętajmy, że tylko od naszej wspólnej aktywności zależy ostateczny kształt naszego czasopisma, którego kolejny numer trafił właśnie do Państwa.

Przypominamy, że wszystkie zasady dotyczące składania i recenzowania tekstów oraz numery archiwalne czasopisma dostępne są pod adresem: <http://rr.amu.edu.pl>.

Redaktor Naczelny:
dr hab. Paweł Churski, prof. UAM